

פּינלנד:

הרב הראשי א. כרלינגר, הלסתגפורם:

לפני זמן מה זכינו לקבל מורה עברי מצויץ "לביהספר" שלנו, מר אינלמן מפולניה. אהנו שבני דגון מאד בעבודתו. רודש לנו עוד מורה עברי או מורה עברית, אבל מסעמים סכניים נצטרך לחכות מעט. מקוה אני שהקשר בינינו להבא יהיה הדוק.

אלחנן אינרלסן, הלסתגפורם:

בימי המלחמה נתערער יסוד התינוך במדינה זו. כעת אנו מטפלים בשיקומו מתוך התאמצות יתרה. כהלסינגפורס קיימת גימנזיה סיה בת שש כהות לילדי ישראל ומכינה בת ג' כחוח על ודה. ולפרים מקצועות יהדות אלה: לשון וספרות עברית, דברי ימי ישראל ודה. מוכן שדרכת הלימודים אינה גבוהה אל ודה. לפני השנים יסדתי כאן שער עריון ביותר. לפני השנים יסדתי כאן שער דריערד לבוגרים, נלמדת הלשון והספרות העברית, דברי ימי ישראל וידיעת הארץ.

מרוקו:

ה. הסיין, קנבלנקה:

חירות השפה העברית למדוקי הולכת ומתקדמת, ובעוד ימים קרובים יגיעו היהיה למקומות הגדחים ביותר. בערים המדולות שרים הקטנים כחיבה אך ורק שירי המולדת, ואמהות יהודיות מיישנות את חינוכותיהן בעברית. רבים המבוגרים המדברים עברית והבלתי יודעים מקשיבים בקנאה למדברים. מתחבט אני בבעיה קשה וחמורה שאני רוצה להעלותה במכתבי: כיצד ובאיזה אופן נשיג תעודה להוראת לימודים עבריים. בכל הארץ צוה נהוגה קבלת תעודות כגון אלו ע"י בחינות הערכות בכתב, האם נוכל גם אנו לקטן ואחז דבר זה יעזור לנו הרבה ויכל על עבודתנו. מצדנו אנו נוכל להבחין בדיק דוק, בהיסטוריה ובספרות, וגם לחבר חיבור. קבלת דיסלומים כאלה נהוגה למספר מרודים כיום הנוסעים להפיץ את השפה העברית ול" ארגן את כוח הספר, ולא יהיה ערך לכל דיפלום אחר מחוץ לזה שיתקבל מהארץ. זו היא תעודה שתוכלו לתת לנו והיא שתתן דחיפה גדולה להרחבת הפעולה. אני מרגיש, הומן וחוק, ומן הראוי למפלל ברבד בקצה מהיר.

הרדו:

מ. מוסקוויץ, כומבי:

כבר הודעתי לכם על הגשמה מבורים שנערכה כאן בינמתי, בכדי לשנות את שיטת ההוראה ככתי הספר היהודיים כאן. השיטה השלטת היתה בעיקר זו של תרגום מספרי הקודש כצדוף מדה הנונה של דקדוק. הוכחתי כי בדרך זו אין אנו מקנים לתלמוד שום דבר בעל תועלת, ובין אין הלימוד בדרך זו עשוי לחבב על התלמיד את העכ" רית. בשעודי שאני נותן בשני כתי הספר אני מלמד לפי שיטת הנושאים, והיינו שיחה קריאה וכתיבה מסכיב לנושא מסוים. באוסן זה הצלחתי ללמד את תלמידי רבד עברי חי בכדי לאפשר להם לשוחח שיחה עברית פשוטה וקלה, או לקרוא ספר עברי קל. הצעתי לפרוים שיתחילו אף הם בשיטה זו, ומצני המכמתי, לתת להם שעורים ולהגיש "הומר מוכן" בכיכול. טענתם היתה כי האוניברסיטה של כומבי דורשת כתיבות הגמר כעברית שהיא עורכת, תרגום ודקדוק ותו — לא. הצעתי לפיכך לבקש את האוניברסיטה לשנות את דרישותיה בכתיב נות, ולהעמידם על בסיס יותר חי. מתכוון אני בזה שבמקום התרגום הקשה והמביע יתכן לתלמידים חיבור קצר כעברית וגם שאלות אשר על התלמידים יהיה לענות עליהן בעברית. השתדלתי להוכיח כי אין כל ערד בהוראת דקדוק בשעה שהלומד אינו יודע ולא כלום את השפה עצמה. נתקבלו החלטות ברית זו והגשנו את הבקשה לאוניברסיטה. בשיעודי הערב שאני נותן לנוער ולמבוגרים הלה התקדמות ניכרת לטובה. השבוע נערכו כחינות בכתיב הספר על שם אלי בדורי ובתונו גם כחינה בעברית.

סיין:

ה' דובקירר, משרד המוכנות, שנגהאי:

הגנו לאשר כחודה את קבלת מכתבכם, וכן אנו מקיים לאשר בקרוב את קבלת משלוח הספרים שאנו מחכים לו בקוצר דות. התקשרנו עם שני בתי"ים המקומיים — שאנו מספקים להם ספרים מן המשלוחים של איי וארצות-הברית — ובקשנו מהם להמציא לנו את החכיות העברית שלהם. תהיה בנו משום עזרה מרובה אם תשלחו לנו שני מורים עבריים לכתי הספר שלנו כאן, זה יכשיר את התלמידים לידיעה טובה יותר של השפה העברית והציגות. ברוד מאליו שמורים אלה לא יפלו למעמסה על איש, כיון שכתי הספר אתראים למשכרות.

עם וספר

הוצאה חדיפעמית של

הברית העברית העולמית

תל-אביב, אב תש"ז, אונסוס 1947

כעריכת ותן נרינבלאם

ה ת ו כ ם :

מ. אילנדונגה — לקראת סמנה	מ. רהמן — התנועה העברית בהונגריה
יעקב פיכמן — לטורים הוצאים למחנות	מנחם גלן — מוסד לתרבות עברית בניר-יוזק
מ. קיפרי — הדחיכו את המסורת	מ. ה. כרמלכא — החינוך העברי במחוקק
ד"ר א. סרלוקובד — הגאולה העברית	ש. לונגן — החינוך העברי בסריסול
ק. ברחמיני — לצחינה של התנועה העברית	כותבים ארינו
ד"ר ר. פטאי — הרב י. ל. זלוטניק בן ששים	בברית העברית העולמית
ד"ר א. רונספלד — המפתח כתי האשה העברית	בשרה ספר :
התרבות העברית בעולם :	נחום סלושץ — על האנציקלופדיה התלמודית
ד"ר ה. ריבין — ספרות ומדע עבריים באנגליה	פרופ. י. פטאי — ספר מהנך על תולדות החינוך
ד"ר י. רוזנטל — עברית בישיבות צרפת	פ. ענאי — אישיותו של פרופ. יוסף קלוזנר
מ. מוסקר — לטוב העברית בכליה	מ. קפליוק — קובץ "מלילה"
	מעל סדף הספרים

הכתובת: תל-אביב, הרץ ישראל, ת. ד. 1121

הדופא העברי — חוברת א לשנת 1946

בימים אלה הופיעה חוברת א' של "הדופא" מאת העברי לשנת 1946. הוצאה מיוחדת לארץ ישראל. "הדופא" העברי, המופיע בעריכתו של ד"ר משה אינהורן, בניר-יוזק נכנס לשנתו התשיעית.

במדור "הארץ והרפואה" מפרט ד"ר אינהורן, עורך "הדופא" העברי, את רשויו מיו מבקרו האחרון בארץ. מאמר שני על אותו נושא, אולם בתוכן אחר, בא גם במדור האנגלי של הספר. לשני המאמרים האלה נלוו גם תמונות רבות.

במדור "בקורת הספרים" משתתפים שני הרופאים, הסופרים הקבועים של "הדופא" העברי, ד"ר אלחנן אלכסנדר ספיר וד"ר ל. ב. הרברג.

אטלס לתולדות ישראל בארץ ובגולה

מאת ד"ר מ. א. סילבר, בעריכתו הגדולה של ד"ר י. שפירא. הוצאת ד"ר י. שפירא, תל-אביב.

אטלס לתולדות ישראל — צורך ראשון הוא ללימוד ההיסטוריה העברית. אמנם יש לנו האטלס של דיבויטסקי-רמלן, אבל אין בו כדי להראות לנו את הדרך הארוכה, שעבר עמנו למן התחלתו בארץ, על נדודיו בכל ארצות תבל ושיבתו למולדתו. מורי ההיסטוריה הישראלית היו זקוקים יום יום בהעזר אטלס המאחד בצורה ברורה את תולדות ישראל והנה הופיע עתה "אטלס לתולדות ישראל בארץ ובגולה" המתחן במרה לא מעטה פגש זה. ודאי שאין כאן אלא תקציר של אטלס, שהיה אטלס מלא סלחה מבואות היסטוריים, סקירות וכאורים — מפעל מדעי רבי-מיוזמה, שלא יבוצע אלא על ידי חבר אנשי מדע מוסמכים. אבל אין להתעלם גם מאטלס זה, שימלא את חסרוננו בבחי האולפנו שלנו בארץ ובגולה, ויקל בהרבה על כל מי שצריך לראות עין בעין את שבילי ההיסטוריה הישראלית ושלביה.

המפות שבכאן מוליכות אותנו דרך העם בארץ, וקופות בית ראשון ושני, שעבוד רומא, מרבני הגולה בבבל ובביתר, מסעי הצלב, קיבוצי ישראל באירופה המערבית, האמנסיפציה, התנועה הלאומית, תורבן יהדות אירופה ושיבת ציון. וכל זה — הורך ממורה למערב והשיבה למזרח — נראה בהרבה ספוח ותצלומים, דיאגרמות וסקירות קצרות בצדן. אכן ראויים בעלי האטלס שיבואו על הברכה!

מורח

דפוס "הארץ" בע"מ, ת"א, רח' מא"ה 56

שחוק ודמע-לד-ש. ז. חשין. הר"ר ש. ז. חשין שופט מחוז תל-אביב, אגו בעקלונו מספר עלילות ומראות מכיה הדין, מתן מרגיות ומגן קמינות הרבה עלר הן בראיון ירושלים, אסף את כל הרצאות, המדין לתן חומר חדש, ליטשו וניטשו — ויצא המפר המלבט, שחוק ודמע בכיה הדין (הוצאת סברסקי).

חדש הוא הגושא הזה במסורתנו, וכחידושו כן רעננותו וכוחותמיתותו. מורמים לפנינו חילאות מעל חיי בניארם ישראל בארץ ישראל, ואתה רואה אותם במעורבותם את ענות חייהם וסבלם, את מריים ודודנם כר עורם ושפלותם, את המרוםם והגלענץ — וה הכלל אספקלריה דבת בכאות לפנינו, ונעים ומועיל להצוץ לתוכה ולהמתכל במראות שחוק ודמע יגלו בהם חליפות.

תולדות החנוך בישראל כתריות האחרונים לפרופ. א. שרמשטיין

מפר זה הכתוב כתי סופר ומחנך ומדין — אצור בלום של ידיעות על החינוך העברי בכלל, חפזות, הגולה, ולא הקל על עצמו פרופ. שרמשטיין אגו המלאכה, אלא שחקר ובדק ועיין ונעזר בעצתם של מומחים, איש איש בעדו ובארצו — כך שיש לפנינו חומר מוסמך ומאלף בעצית החינוך והתרבות בישראל כאותן התקופות המוערות ורכות ההתפוכות שעברו עלינו למן החלתה של האמנסיפציה עד מלחמת העולם הראשונה. והואיל ולמנו רק בוך ראשון, הרי שעומד להופיע בוך שני, שיקיף את החינוך עד נמנו. מתוך מה שאצור בדרך הראשון מוצק בהתלם הרצון לראות גם את השני — ונקבל אז מפר החינוך בישראל, שאירי ויבוהי פרשה רבת לבטים וז בתינו על האור והצל בה, אמנם המתבר הנכבד מוסיע לפנינו בחוקר אובייקטיבי ועומד על כל צודות החינוך בישראל, אבל מביי רים אגו את שרמשטיין הוטרף העברי והמהי נך הפוריי, שהיה מראשי הבונים של החינוך העברי בארצות חברות, הדריכו במפעלנו החינוכי והספרי הלימודי המשוכללים שהי ציל — ובדאי שיגיעו אלינו מספרו השני הדי מאבקיו ומאמציו לחינוך העברי ברות התחיה הלאומית ותנועת הגאולה בישראל — שהחינוך המכשיר הנאמן לתן, ומבחינה זו הרי תולדות החינוך הן גם תולדות התרבות והתנועות החברתיות של זמננו. לספרים כגון אלו מצפים מורים וקוראים משכילים ומן הראוי איפוא להתאמץ בהר צאת הכרך השני.

המריל והעורך האחראי: ד"ר א. רונספלד